

NEBOLO TO TAKÉ ĽAHKÉ,
"DRAHÝ".

NEBOLO TO TAKÉ ĽAHKÉ,
”DRAHÝ”.

ACH....OTEC, OTEC.

EJA JAMRICH HADVIGOVÁ

MGR.ELENA JAMRICH HADVIGOVÁ

<https://eknizky.sk>

Nebolo to také ľahké, "drahý". by Mgr.Elena Jamrich Hadvigová is licensed under a Creative Commons Attribution-NoDerivatives 4.0 International License, except where otherwise noted.

Obsah

	I
Bolo ako nebude	3
Žltá	5
Aká som	7
Moja prvá vzbura	9
Bohatí chudobní	11
Svet "vonku"	15
Láska, bože, láska...	17
Turisti	19
Kto si klame...sám do nej padá	23
Záhradníci	25
Ako sa dedko holil	29
Zvieratká	31
Ako sa rodia odpovede	35
Prijat' seba	37
Ten milý človek	41
Verte – neverte	45
Len dedo bláznivý?	47
Pioniersky tábor, alebo, čo si pamätám :)	49
Tato „zlato“, alebo, ako sa dostať počas korony do nemocnice.	51
Pozor na lekárov !	55
Uveriť, či neuveriť	57

Toto je to, čo si pamätám a ako si to pamätám.

Ak si to celé niekto pamätá inak,

nech si napíše vlastnú knihu.

BOLO AKO NEBUDE

Moja prvá spomienka je strach o sestru. Už vtedy sa naši hádali. Vraj preto, lebo sestra veľa plače a mama ju nevie utíšiť. Krkavčia mater...povedala svokra. Bývali sme u babky. Otec, mama , moja mladšia sestra a ja.

Babka bola večne nespokojná žena...človek sa mohol roztrhať, pekného slova sa nedočkal. Jej obľúbené čítanie – Čierna kronika (koho zrazilo, porazilo, či zabilo), obľúbená činnosť – plač nad skazenosťou sveta a prepočítavanie bločku z obchodu (zas nás predavačka ošmekla).

Dedko preto občas pil a veľa času trávil s nami, vnúčencami, vonku. Nesúdil, nenadával ... miloval. Nevadilo mu, že nekopeme podľa pravidiel, aj tak nám dal motyku, aj fúrik, aj lásku.

Neskôr mi moja psychologička povedala:“ Ešte že ste mali toho dedka!“

Za našporené peniaze starých rodičov naši postavili dom. Ten dom, ktorý je teraz len otcov, na ktorom mama prstom nepohla a nič doň nedala, lebo prišla s holým zadkom.

Mala som asi päť. Plakali sme. (To bolo potom už bežné). Plakali sme všetky tri, otec hulákal na mamu a mama navliekala periny, aby nás vzala spať do nového domu. To je scénka, ktorú si pamätám jasne. To, že: “Keď odo mňa odídeš, nájdeš z detí iba mŕtvolky!“ si ja nepamätám, už vraj ani otec ...ale mama na to nezabudne nikdy.

Každý deň bol krik. Mama zle varila, zle upratovala, zle dýchala ... nevyhovovala. Ešte, aby to nestačilo, mala kamarátku, ku ktorej išla, keď bolo najhoršie. Ona to bola pôvodne otcova kamarátka, ale sadli si s mamou a pre otca to bola odvtedy zradkyňa bez cti a morálneho charakteru .

Keď som mala asi osem....neviem presne, otec si nás všetky zavolať (aj mamu) a oznámil nám, že mama je podlého charakteru, má zlý profil, poloprofil, aj detail, je sebecká bordelárka.....a on si našiel inú, lepšiu tetu a nás s ňou zoznámi. Odvtedy chodil za frajerkou (čo odsúdila aj babka)

mama plakávala a ja som nespávala. Celkovo spávam ako psík...každý šuch ma zobudí .. hneď sa zľaknem, či sa niečo zlé deje. Strážim jedným uchom.

Alebo sa naši vadili a moja sestra plakala medzi nimi. Mama sa chcela pravidelne zabiť a otec len ziapal a ziapal. Ja som búchala uvoľnenou kachličkou z poschodia, aby boli ticho, lebo som tam nechcela ísť. Nepomáhalo. Raz, keď tak otec vytočil mamu do nepríčetnosti .. aj facku dostala...bola v takom stave, že sa ten psychopat zľakol a poslal ma na druhý koniec ulice volať sanitku, že mama má „hysterický záchvat“. Utekala som ako o život. V rýchlosti som si obula červené lodičky na nízkom podpätku. Presne si ich pamätám...strašne ma boleli nohy, keď som sa vracala a kamarát sa spytoval, kam tak utekám.

Dostala injekciu a bolo.

Mohla som mať štrnásť, keď mama dostala takú facku ... samozrejme pred nami, že spadla na posteľ a nedýchala. Ja som v tej chvíli vedela, že zomrie a otec pôjde do basy a ja sa budem musieť nejako postarať o sestru. Je to zvláštne...ale, ulavilo sa mi. Bude koniec! Otec mame kvapol na jazyk nejaký alkohol a ona sa prebrala. A tak koniec nebol.....

ŽLTÁ

Bola som malá....sestra spávala vedľa mňa v tej malej drevenej mrežovanej postielke.

Ešte sme bývali „u babky“.

Takže som mala asi štyri.

Zvláštne je to, že si to pamätám celé, akoby to bolo dnes.

Zobudila som sa uprostred noci a bolo svetlo. Všetok nábytok, okrem sestrinej postielky bol preč. Gauč, kde som spala, stolík, dve kreslá, obývačková stena, skrine.

Všetko – podlaha, steny, strop – bolo žlté. Bála som sa. Utekala som k sestre a videla, že spí. Dobre.

Uprostred miestnosti sedeli v kruhu žlté mačky a úplne v strede žltý kocúr. Bála som sa ich a chcela som ísť preč. Miestnosť bola veľká a ja som po nej pobežovala...vyhýbala som sa mačkám v strede, aby si ma nevšímli. Do ničoho som nenarazila, nebolo tu nič, ani okná, ani dvere.

Strach vo mne rástol, chcela som odísť.

Zrazu....vyšiel z jednej steny koč ťahaný koňmi a vošiel do steny v mieste, kde bývali dvere. Zrazu som vedela, že tam je východ.

Vošla som na tom mieste do steny, žltá sa predô mnou potrhala na flaky a ja som bola v spálni. Medzi tými miestnosťami boli otvorené dvere a kúsok za nimi spala mama.

„Mami, môžem ísť k tebe?“ Mama odhrnula prikrývku, ja som si ľahla a zaspala.

Ráno som mala teplotu...vysokú.

Odvtedy – dosť dlhý čas – som sa bála večer zaspať. Keď som zavrela oči a uvidela žlté flaky, posadila som sa a s otvorenými očami sedela, kým som neodmlela a nezaspala.

Nikto to nevedel.

Všetci mali „väčšie“ starosti.

A ja som bola tiché a poslušné dieťa.

Aj toto spraví s dieťaťom strach. Ten základný. O svoj život. O život mamy a sestry.

AKÁ SOM

...aká som, taká som...pastierovi trúba.

Ejka, ty si absolútne nevšímaš veci okolo seba (neviem odpovedať na záľudnú otázku ohľadne nejakej malej kvetinky, ktorá rástla pri ceste predvčerom, keď som pozerala na strom oproti), nevieš počúvať (to sa mňa netýkalo, to hovoril o sebe), si strašne sebecká a nevieš mať rada, ty nemaj deti, lebo to budú chúdence (to tiež bolo o ňom, ale vtedy som nevedela), nebuď ako mama (chvalabohu som , si hysterická (každá žena je trochu a z neho úplne každá), múdry človek sa učí z cudzích chýb (vysvetlím neskôr, prečo nesúhlasím), neznesieš objektívnu kritiku (znamená jeho hulákание po mne)...

... na to, aby som otca pochopila stačilo ho počúvať, lebo všetko, čo povedal, hovoril o sebe...ale, keď sa bojíte a počujete tie slová, myslíte si, že niečo robíte zle, že ste zlý človek, ktorý si každý deň musí zaslúžiť žiť. Stále som sa snažila byť dokonalá. Poslúchala som na slovo, mala samé jednotky, kopala jamy na elektriku k studni, studňu, jamy na elektrický kábel k domu (to som musela krompáčom, veľmi bolo vtedy sucho a otec musel ísť „prat“) rýľovala záhradu, nosila uhlie, trhala bodliaky z obilia.....stále to nestačilo, stále ma nemal rád!

To sa cítite ako neustále vinný trestanec.....a začnete si nakladať aj sami.

Prišla som zo školy a sadla si ku knižke. Zo záhrady sa v ten moment ozval ryk: „Elena, kde si? A kto bude pomáhať?“

Raz som tak vyšprintovala, že som zhodila sochu, ktorú šľohol z kaštiela...našťastie nie na seba.

Tak som dostala nejakú úlohu, ak nebolo čo, tak aj nemožnú...napr vytrhávať neviditeľnú burinu z kukurice a tak. A otec stál nado mnou a hučal do mňa, aká som nemožná. Kým som sa nerozplakala...alebo obe aj so sestrou. Hlavne vždy hučal na celú ulicu, aby „všetci ľudia počuli, čo sme za psychopatov“.

Potom bola výchova dokončená a on mohol odísť (pravdepodobne si

schrupnúť). Teraz pole neobrába.....nemá služobníctvo. A záhradu nám dať nechce, lebo sme odmietli v nej robiť pod jeho vedením a podľa jeho príkazov, ak som si aj niečo zasadila, polial mi to močovkou a tak ...sme decká nevďačné.

Najviac si pamätám, že som bola nešťastná... a majster sveta v tom tváriť sa šťastne a veselo („Ty si taká veselá a sebavedomá,“ počúvala som). Hlavne v puberte.

Utekala som do svojho sveta. V tom svete som bola neustále zamilovaná. Buď do nejakého herca (Sandokan bol top), alebo chlapca. Písala som básne a snívala o šťastí.

A nerobila som žiadne chyby...čo bola chyba najväčšia.

MOJA PRVÁ VZBURA

...skončila som ZŠ, kde bol riaditeľom a musela som teda reprezentovať (biologická olympiáda, matematická a fyzikálna, chemická, spev, rôzne súťaže, všetky možné krúžky...ale na balet som nemohla chodiť, lebo to bolo až v Nitre v pionierskom dome.

...zmaturovala som (neoslavovalo sa, lebo to je predsa samozrejmé....sestra mi dala plyšového sloníka), našla si chlapca, prišla o panenstvo mesiac po osemnástke (nieže budeš tehotná v sedemnástich! – vidíte tú poslušnosť?) rozišla sa (teraz, keď som si na neho zvykol?),

...prijali ma na Pedagogickú fakultu.

Konečne sloboda! To som nevedela, že k slobode mám ešte tak zo rokov.

Môžem jesť, čo chcem! Budem vegetariánka! Hurá! Nad mäsom som presedela v jedálni ZŠ hodiny a hodiny. Nedostali ho do mňa. Už nemusím!

Lenže vegetariánstvo nie je o jednej uhorke denne až stratíte menzes.

Vegetariánstvo nie je o neustálom cvičení a posilňovaní do omdlenia.

A tanec...chcela som byť baletka...tak som cvičila s činkami na nohách.

Raz v lete som chcela, aby mi sestra na jazere urobila romantickú fotku...ako na seba špliecham vodu. Pod kožou mi bolo vidieť každý svalový úpon...učebnica anatómie. Našťastie som sa jedlu úplne nevyhýbala, aj tak som skončila s ťažkou anémiou.

Istý čas sa mi neustále robili kútky v ústach, mala som rôzne infekcie a pri meraní kapacity pľúc som padla od gymnázia z 4100 na 3500.

Nevládala som. Aj tak som chodila behať. Sestra bola už v cieľi a ja na začiatku. Lýtka ma pálili, v pľúcach som mala klince...ale veď asi nemám kondííííciuuuuuu !!!!

Nejako sa stalo, že som išla darovať krv.

Večer volá nemocnica.....železo 60. Okamžite ráno pre lieky!

(Pred rokom som bola opäť...železo 140...najviac zo žien...ide to aj bez mäsa, len treba jesť ?

Tak...keď ma netrestal otec...trestala som sa sama...veď asi zvyk.

Volá sa to anorexia... dnes.

Stále si viac uberám, než dožičím, ale už si to uvedomujem.
Nikto ma neliečil...nejako to povolilo.

Prišla prvá vzbura.

Mala som chlapca. Spoznali sme sa na cvičení Tai-či, kam som začala chodiť so sestrou.

Chalan z bratislavy, slobodný človek.

Nezabudnem na to: „Ale ty nemusíš ísť hned' robiť, čo ti povie, keď zakričí!“ „Si dospelá.“

A vtedy som povedala prvýkrát...NIE. nejdem do záhrady, mám iný program.

Vydržala som pocit viny a on chodil týždeň okolo domu a hulákal, že už nie som jeho dcéra. Potom si zvykol...čo mu zostávalo. Aj tak som robila viac, ako som vládala.

To som ale ešte nevedela, čo s tým. To som ešte nebola odvážna.

Ešte nie.

BOHATÍ CHUDOBNÍ

Babka s dedkom boli bohatí sedliaci. Takí bohatí, že otcovi mohli darovať pozemok pod dom a 140 000 na stavbu . Mama bola tá , čo prišla s holým zadkom a ktorá nič nerobila.

Čo robil otec? Prijal dary a pomáhal (zavadzal?) murárom. Mama sa vrtela, okolo, varila, pomáhala tiež, ale nejako „nedôležito“.

Takže ho teraz veľmi rozčuľuje fakt, že polovica domu je po rozvođe mamina.

Mama sa nechcela súdiť. Nebojovala. Otec šetřil, ukladal, rozhodoval nakoniec jeho chamtivosť dopadla tak, že peniažky bývajú v BMG investe ? Aj mamina polovica...veď, čo by chcela, že?

Mamina nám odkladala peniaze. Volalo sa to mládežnícke sporenie. Keď budeme mať 15 rokov, dostaneme každá asi 10 000 korún a niečo si kúpime.

Hm...

Mali sme 15. Peniaze vzal BMG investor, lebo my by sme ich „prehajdákali“. Mali sme si „rozumne“ želať jednu vec. Chcela som gramofón, ale nie so zosilovačom, aký nakoniec kúpil. Lebo to je super kvalitný zosilovač. To je na všeličo. (Nikdy sme ho na nič iné nepoužili, nedávno sme ho predali a napojili gramofón na vežu, lebo staršné hebedo to bolo.) A ešte nám kúpil investíciu! Každéj zlatý prsteň, retiazku a náušnice. A nie aby smer ich nosili! Schovať! (Pred pár rokmi som za ne dostala 1200 korún, teda asi 40€.) A prerobil kúrenie na plyn. Veď načo mínať svoje úspory, keď môže mať tie svojich detí, že?

Bol riaditeľ školy a veľkýyyy komunista. Zarábala vyše 3000 korún a mamina asi 2000. Dedko dostával dôchodok z Francie.....Peňazí kopa. Vtedy.

...ale...**Peniaze treba šetřiť!**

Na brigádu som nemohla ísť...bolo doma veeeeeeľa roboty a ešte by som mala náhodou slobodu. Ono, vždy, keď som chcela niekam ísť s kamarátmi, bolo práve vééééľa roboty.

Dedko, keď sme boli malé, nás zobral na kolotoče a vyfasoval 50

korún. Povožili sme sa, kúpil každej bábiku za dvacku a bolo. Ródeo. Doma

Uhlia sme za sezónu spálili asi za 3300 KČS.

Za celú zimu.

Ako to?

Uhlím treba šetriť!

Kúrili sme len poobede. Keď sme prišli zo školy...okolo tretej, samozrejme som od štrnástich, asi, kúrila ja. Ak sa mi podarilo ohriať vodu v radiátoroch na 90 stupňov a nevyvariť ju, bolo u nás večer aj 18 stupňov.

A ráno 12.

Tak som závidela z domu vyhriatym deckám, keď som drgľujúc zubami kráčala do školy.

V noci sa mi snívajú desivé sny, že v radiátoroch vrie voda.

Raz som pekne rozkúrila...a šup, už to vrelo. Naložené doplna, nikto doma. Utekala som za dedkom, lebo som nevedela, čo robiť. Ani on.

Nalial tam vodu a praskol rošt.

Uhlie som, samozrejme ukladala ja. V lete. Z mosta pred domom na fúrik, dolu do pivnice, v garáži otočiť, nacúvať do pivničnej haly a šup, šup po doske čo najvyššie do uhliarne. Miliónkrát. Veď som už veľká a mám lenivého a strašne sebeckého tatka (to druhé som ešte nevedela :).

Teplou vodou sme tiež šetrili.

Kúpali sme sa raz do týždňa. Oco napustil asi 15cm vody do vane, v nej sme sa okúpali my, deti, potom mama, potom lavórom pochytil špinavé chuchvalce na vode a okúpal sa on.

Štyri v jednom...už vtedy!

Nesprchovali sme sa. Veď načo máme lavórik?

Vodou treba šetriť!

Pamätám, keď bol u mňa na návšteve môj spolužiak. Tak som sa hanbila, lebo mi smrdeli ponožky ... a keďže som sa hanbila, neprezula som si ich.

Vodou sme šetrili aj v záhrade.

Keď bol plný septik...žumpa, natiahli sa hadice a milá ja a moja sestra pekne popolievate tým smradom kyselinovým záhradu! A pekne prst do hadice, aby ste tým prúdom pekne sprchovali tie stromky! (Preto má teraz plnú záhradu chorých stromov...ešte im príleje čerstvú konskú moč).

Celkovo sa v tých hovných rád štúra. Kaká pekne do súdka, na ktorom má doštičku na sedenie...a po vykakaní si to pekne pomieša...a niekoľkokrát za týždeň sa umyje chrontavou handričkou a občas sa vraj

kúpe! A raz sa mi sťažoval, že sú aj takí nezodpovední ľudia, čo sa sprchujú každý deň!!! Radšej som mu nepovedala, že nie raz, lebo ho mohlo poraziť (čo by tiež bolo riešenie) Je to fajšmeker, čiže „kajšmetke“.

Potravinami treba šetriť!

Preto sme jedli zeleninu, až keď hnila, lebo dobrá je na zimu (a v zime sme jedli tú, čo zhnila, lebo bola na zimu a v plesnivej pivnici). Kompóty sú vždy na inokedy, než chceme (babka nevedela mame dlho odpustiť jej chuť na kompóty v tehotenstve). Topené maslo je na pečenie (dnes sa to volá ghi, ale gazdiné roztopili maslo, zasybali hrubou múkou a osolili. Múka klesla, vrch sa zliat a vydržalo to aj rok...a dobré bolo), masti dávame málo, nie ako mama, sladkosti z Tuzexu sú zamknuté v skrinke a deti dostanú raz týždenne každé jeden dielik čokolády. Raz sme našli kľúč, otvorili...a boli tam už len žuvačky spearmint...fuj. Tá čokoláda s bublinkami, o ktorej sme viacej snívali, ako ju jedli bola fuč.

Dodnes vidím babku, ako vykrajuje hnilé jablko a pochutnáva si.

Jediný babkin koláč, kde bolo vidno plnku bola štrúdlá....tam to oblbnúť nejde.

Mamina mala auto. Teda aj oco, ale nie je dobrý šofér, tak radšej hulákal po mame, keď šoférovala.

Trabantík mamin milovaný...vdáka nemu mohla občas vypadnúť. Lenže babka kukala...cez okno...a všetko videla.

„Zas lágruje volade! Tá má vela benzínu! Každý deň lágruje kade tade! Kamarátky sú jej prenejšie jak rodina! To je mati, to je mati! Krkavčá mati to je!“

Veď benzín treba šetriť!

Aj lásku šetrili. Veď by sme si mohli zvyknúť, že žiť sa dá aj bez kriku a v pohode. Bozky sú malomeštiacke a more smrdí.

Aj tak milujem more, a nebojím sa milovať.

A neučím sa z chýb druhých, lebo čo je pre druhého chyba, môže byť pre mňa zážitok na celý život. Byť posratý z niečoho len preto, že to niekto označí za chybu svojho života...a nevyskúšať to, hoci chcem....tak to je chyba.

THE BIGGEST ONE!!!

SVET "VONKU"

K nám nikto nechodil, ak som si priviedla kamarátov, ale otec mi pred nimi vždy za niečo vynadal, tak som radšej chodila ja za nimi.

Boli ale divní.

Doma sa normálne rozprávali.

Normálne na otázku dostali odpoveď!

A nie: "Šak porozmýšľaj logicky, čo sa tak sprostó pýtaš?!"ale normálnu odpoveď!

A potichu...bez kriku.

A raz sme išli po Piešťanoch s kamarátmi z folklórneho súboru a kamarátka zbadala v jednej záhradke mamu. Okopávala. A ona sa NORMÁLNE s tou mamou porozprávala a nechala ju tam ďalej kopať! Vôbec jej nepomohla! Je toto možné? Odišla s nami do mesta. Mne bolo zle. Fyzicky. Trpela som ako kôň a čakala, či predsa, dodatočne, na ňu mama nezakričí, že jej má ísť pomôcť....nič. Divní ľudia.

Alebo, keď som bola u frajera, toho, čo som mala práve (ale vždy len jedného naraz!). Vraj mám piť čaj a baviť sa s jeho sestrou a on ide pomôcť do dielne švagrovi. Nevydržala som to. Dobešla som za nimi...veď ja viem nosiť ťažké veci a ovládam veľa mužských prác!

Aj teraz ma ešte nadvihuje, keď pri mne niekto pracuje.

Stačí sa však dva-trikrát opýtať, či ozaj nechce pomôcť a ja sa uvoľním. Ja musím, je to už reflex, aj keď sa mi nechce.

Proste: "Ako môžeš sedieť, keď vidíš, že ja robím? Čo si za človeka? To svedčí o tvojom charaktere. Lenivá si ako tvoja mater. Nemáš robotu? Treba pomôcť a nie sa pýtať!"

Po zábave na druhý deň mojich kamarátov nechali spať. Ja som musela byť v záhrade ako vždy. Práca šľachtí a vychováva, žiadne ulievanie.

Keď mi doplnili železo tabletkami, začala som opäť behávať. Nie behať, ale lietať. Po celodennej práci a cvičení s činkami. Na lavičke väčšinou sedeli známi s pivom a rýpli si....."Nemáš čo robiť?" No, aspoň som naštvaná rýchlejšie utekala.

Manžel a jeho rodina, to je už úplne mimo misu.

Spoznala som tam nevidané. Túžbu potešiť ma a ulahodiť mi. To je úžasná vec a chytľavá strašne. Chytí vás za srdce. Takto som zistila, v akom svete chcem žiť. V strachu a paranoji, kde je každý môj nepriateľ, alebo vo svete úžasných ľudí a dôvery (nie poisťovňa)?

To nie je ťažké, keď si uvedomíte, že máte na výber, že je to na vás.

Som Ejka v krajine zázrakov .

LÁSKA, BOŽE, LÁSKA...

Ako si nájsť lásku, keď si ju nezaslúžite?

Keby ste si zaslúžili, tak by vás predsa milovali! Tak by vás otec miloval!

Je to teda jasné.

Túžila som po láske.

Chcela som byť zavalená láskou, umŕtvíť všetky ostatné pocity...hlavne pocit smútku a beznádeje.

Darilo sa....na chvíľu.

V prvých dňoch a týždňoch šialenej zamilovanosti. V slzách a básňach. Ale nikdy to nebolo ono.

SEX. Toto bola oblasť, kde som nemala príkazy, zákazy (okrem tehotenstva v sedemnástich a doporučenia nemať deti) a mama ma od puberty zásobovala literatúrou od anatómie po 100 polôh lásky.Tak som sa do toho pustila. Nebála som sa, všetko som vyskúšala...dosiahla som slušnú úroveň sexošky.

Konečne niečo, prečo ma muži môžu milovať!!!!

Prvý frajer mi po rozchode napísal, že som určite nebola panna, lebo TOTO panny proste nerobia. Nuž, príručku, čo robia panny som od mamy nedostala.

A stala som sa poväčšinou tou „vyhod'kopýtkovou“ na užívanie.

A stále som sa čudovala, kde je láska, po ktorej túžim.

Prečo k nám nepríde?(on)

Prečo sa ozve raz za mesiac?(on)

Mala som aj vážnejšie známosti, no sama som z nich utekala, lebo byť dokonalou a hlavne inou, než v skutočnosti ste, je veľmi namáhavé. Celý čas som vedela, že byť sama sebou nestačí....nikto ma predsa takú nebude mať rád...otec je dôkaz. Musela som byť iná...ale aká iná, keď som to ja? Často moji frajeri vôbec nevedeli, prečo sa rozchádzame.

Nechcela som si pripustiť neprehliadnutelné:

-že ak muž chce, čas si na mňa nájde,

-že ak som vo vzťahu nešťastná, nie vždy za to môže ten muž, možno sa mi len minul séééerotonín,

-že ak sa ku mne muž chová ako kretén, je to kretén a našla som si ho sama,

-že ako sa do vesmíru volá, tak sa z neho ozýva.

Vycvičila som si neskutočné umenie empatie. Stačila chvíľka a už som vedela, ako sa mám správať, aby bol muž môj. Oni ale potom chceli, aby som zostala v úlohe. Aby som zostala taká, akú ma spoznali. Ak som ho musela zbaliť ja...potom som všetko musela robiť ja. Ak som nahodila krčmovú hantírku a otvorenú až oplzlú reč o všetkom a tvárila sa ako supersalámistka....musela som pokračovať. Ak som bola neúnavný športovec, tiež som išla proti sebe. Ak som bola človek, čo prežije v divočine a pokeká s myšami, nemohla som sa radovať teplej vode.

Keby ste sa ma vtedy opýtali, čo ma baví, tak jediné bolo snívanie pri knižkách. Nič iné.

40 rokov, kým som zistila, že človek si nemusí lásku nijako zasluhovať.

Mala som pred narodeninami a kandidáta na frajera, ktorý sa mi ozval raz za dva mesiace a celé rande rozprával o sebe a klepal si nohou (ešte mi občas voláva...najskôr sa dozvedel, že som čerstvo vydatá a naposledy, že som dva roky vydatá).A vtedy sa mi otvorili oči a hovorím si: „Naozaj toto ty potrebuješ? Už takto hlboko si klesla, že budeš niekoho prosiť o lásku? Vykašli sa na to. Samej ti bude omnoho lepšie.“

A poslala som ho preč.

A v tej chvíli vo mne niečo prasklo.

Aj naozaj.

Lekár mi povedal, že mi asi praskla malá cysta na vaječníku. Asi tri mesiace zo mňa nepravidelne tiekla voda a krv. Potom sa to ustálilo. A môj približný cyklus sa zmenil na presný. Na deň.

Tá psychosomatika je múdra veda, verte mi.

A ja som stretla môjho muža. A pochopila, že lásku, tú veľkú a ozajstnú si nosíme v sebe a samy máme kľúč. A nikto nám ju nemôže vziať a nemusí dávať a nemusíme sa báť ani jej, ani o ňu. A že je to jediná pravda a naša podstata.....tak.

TURISTI

Otec bol horolezec, najväčší zo všetkých horolezcov a my sme chodili s ním medzi horolezcov.

Nikto tam nekričal, len my, deti, keď sme sa jašili, lebo tam bol oco „za pekného“.

(Aj keď rada by som vedela, prečo odmieta spísať príbehy z horolozenia, prečo sa nestretáva s „kamarátmi“, prečo sa v zlom rozišiel so svojim horolezeckým dvojčatom, prečo s mamou nikdy „nebol na sex“ a prečo je taký homofób...samozrejme, nič nenaznačujem.)

Chodili sme tam rady. Väčšinou sme boli tam, kde nebol oco.

Raz sme robili spoločnosť jednému tlstejšiemu lezcovi, ktorý sa snažil vyliezť prevís (skala prevísa nad vás, moc sa tam nedá udržať).

Okolo stáli komentátori a ten, čo ho istil na lane.

Dohadovali sa, čo urobia, keď spadne a bude po ňom, lebo z tých popruhov ho nikto nevymotá. Dohodli sa, že ho natrú smolou na čierne a bude. Viac trepali, než liezli a zabávali celé okolie. Aj tá skala sa tuším trochu usmievala.

Oco často doma rozprával príbehy z Tatier. Väčšinou v nich vystupoval ako hrdina bez bázne a hany, ten, ktorý jediný vedel, že po tej desaťcentimetrovej rímse sa dá prejsť a najradšej som mala tú, o Anči, ktorú chlapi dovliekli zo stanice, ona im navarila gulášu a všetci sa z neho posrali a nešli liezť do steny, kde spadla kamenná lavína a tak im Anča zachránila život.

Hovorila som mu, nech to napíše....nie. On písal radšej hry a piesne o napravení morálne skazenej mládeže.

Toto je jedna na melódiu piesne „Čerešne“ od HH.

(spievajte s nami....tri-štyyyyri!)

Vrenie mladosti

Ako mladý chlapec, chcel som byť vzorový,
počúvať rodičov a písať úlohy.

Učiť sa z radosťou pestovať kvetiny,
mať veľa priateľov, byť pýchou rodiny.

Lenže, keď rodičia, predstavy sklamali,
keď každý po svojej ceste sa vybrali,
Bolo už nemožné chodiť do školy,
padol sen o šťastí a pýcha je v keli.

Chutilo nám fajčiť, skúsili sme fety,
keď chýbali prachy, už neboli sme deti.
Vyvrátil nám vrecká, kde aký náhodný,
v noci zas zásoby dali nám obchody.

A tak teraz sedím v ústavnej výchove.
Prečo sa to stalo, ťažko sa odpovie.
A vy, moji milí, keď niečo robíte,
ako sa to skončí, občas pomyslíte.

Každý máme iba jeden prúd života.
Len pár rokov v žilách vriaca krv klokotá.
Naučme sa skrotiť to divošké vrenie,
lebo zo života ostane len snenie.
Héééj juch!

Takto klokoťal pre zverencov Reedukačného centra v HC, ktorým
bol otcom, priateľom, vychovávateľom a ramenom pre plač.

Doma bol bacharom. Sa divíte, že som bola presvedčená o mojom
páde na dno? Choval sa k nám horšie ako k polepšovákovi, aj keď sú to
chudáci, viem.

Tak kniha horolezca – Chucka Norisa nevyšla.

Zato prestal s horolezcami chodiť. Neviem prečo. Hovoril, že sú to
malomeštiaci a začali chodiť do zahraničia a on má rád Tatry. (Horolezci mi
povedali, že ich furt buzeroval.)

Zato sa začal venovať nám.

V deň naplánovanej túry sa vstávalo o štvrtéj ... najneskôr. Aby sme
niečo videli. Dnes chodíme s manželom a havom a naozaj...tie skaly sú tam
aj o jedenástej.

Prešli sme k babke, kde sa balilo. Malá moja sestra len sedela a kukala

do blba, nikto jej nestlačil PLAY. Prebrala sa až niekedy o siedmej vo vlaku. Potom nasledovala celkom fajn túra, na ktorej sme poobede už stále počuli : „Už tam budeme.“ A my sme už vedeli, že to je ešte doprdele ďaleko. Vo vlaku domov sme spali.

Niekedy sme išli aj na dovolenku.....na Roháče, do Slovenského Raja. Na Roháčoch ma na prvej túre zničil, že som dva dni vracala potom na chate. V Slovenskom Raji sme išli v dvoch skupinách...ja a oco, sestra a mama. Tak sme boli dlho aj doma podelení...nevím, kto delil. Vtedy prebiehal prvý, neúspešný rozvod....tak asi preto. Vždy, keď sa skupiny stretli, prebehla hádka s mohutným krikom a zábavou pre celú Dobšinskú jaskyňu, kde sme bývali. Ale spomínam aj na peknú príhodu. Vyšli sme z rokliny Malého sokola a nad nami búrka. Tak oco vbehol pod smrek, olámaval suché konáre, na ne dal bundu...nad nás pršiplášť a tak sme si tam hovali a okolo nás pobiehali v daždi panikári.

Mal občas aj svetlé chvíľky.

Ale zriedka.

Prestala som s ním chodiť na túry, zvyšoval náročnosť.

Sestra chodila.

Raz prišla skoro v bezvedomí, vysoké teploty, hnačka, vracáčka a v takom stave ju vláčil niekde cez Ľadový štít, kde sa ani nemôže tuším bez horolezeckého preukazu, kýmil melónom a zalieval cigelkou...břířř. Potom aj ona začala rozmýšľať, že s turistikou s ním skončí.

Ja som ešte párkrát povláčila mojich frajerov podobne. Napríklad som naplánovala „prechádzku“ z Terchovej, cez Rosutce až na Chleb a dolu. Povedal mi, že viackrát na mnou naplánovanú túru nejde .

Už chodím len na výlety a prechádzky. Už viem, že vydržím veľa...len moje telo potom strašne trpí. Tak netreba.

Už nie som turista. Často chodím bosá...a hlavne veselá.

KTO SI KLAME...SÁM DO NEJ PADÁ

Klamať sa nemá . Ono sa to človeku vypomstí. A nič mu neprinesie...teda okrem dobrej pamäti.

Kto klame sám sebe, akoby si rezal kožu. Otec je v tom umelec počmáraný.

Uvediem pár príkladov:

Výrok: „ Špina je prirodzená“

Preklad: „ Som lenivý sa aj umyť.“

Dôsledok: Nikto sa s tebou nebaví, lebo smrdíš. (Nechcela by som vedľa neho sedieť na koncerte v Synagóge.)

Výrok: „ Svadba je malomeštiacky prežitok.“

Preklad: „Nevydávaj sa, bude ťa muž predt mnou chrániť!“

Dôsledok: Chceme ťa ušetriť toho strašného prežitku a ani ti o nej nepovieme.

(Čumela som ako puk, keď som z jeho nadávok a vyhrážok, že sa do týždňa rozvediem vytušila, že je dotknutýýýýý. Že on tam chcel byť! Samozrejme, ešte dva roky po svatbe bolo: „No čo? Ešte sa nerozvádzate?“)

Výrok: „Sebeckto je to najhoršie.“

Preklad: „ Chcem zakryť, že som sebec najväčší.“

Dôsledok: Nielen že nedožičím žiadnu radosť ostatným, ale ani sebe a žijem ako otrhaný bezdomovec v kope špiny....aby bolo jasné, že mám pravdu ?

Výrok: „More je hnusné a cestujú len malomeštiaci.“ (neviem, kde počul to slovo, ale je po objektívnej kritike jeho najobľúbenejšie ?

Preklad: „ Som posraný z myšlienky, že sadnem do lietadla a bojím sa cudzích ľudí.“

Dôsledok: Všetci cestujú a ja sedím doma a hundrem a nadávam psovi.

Výrok: „Partner musí vycítiť, čo chcem.“

Preklad: „Neviem komunikovať a normálne povedať, čo chcem.“

Dôsledok: Chovám sa ako nevypočítateľný debil a ľudia sa mi vyhýbajú a už sa so mnou baví iba pes.

Výrok: „Niekto mi otrávil vodu v jazierku.“

Preklad: „Postriekal som to tam celé Roundup-om.“

Dôsledok: Už sa so mnou baví iba pes.

Výrok: „Neznesieš objektívnu kritiku.“

Preklad: „Ja ti môžem nadávať, koľko chcem, ty sa mi máš poďakovať a náležite upraviť svoje správanie.“

Dôsledok: Už sa so mnou baví iba pes.

.....a tak to je dodnes.

Keď som mala asi 17, sestra 15, boli sme nachystaní na lyžovačku k rodine do Čičmian. Zadarmo chata, všetko vybavené. Oco a my dve.

Večer pred odchodom zrazu dobehol: „Ja s takými sebeckými ľuďmi nikde nejdem, zamyslite sa nad sebou....bla bla blablaba...“

Približný preklad: „Nechce sa mi a neviem prečo, ale musím vám pokaziť radosť, ja som tu pán!“

Dôsledok:

Sestra sa rozplakala. A ja nasrala. „Kašli na neho...pôjdeme samy! Veď už nie sme malé, poradíme si. A išli sme. Nádherne nám bolo. Bol tam chvíľu aj náš ujo, aj tetky nás prišli pozrieť, snehu vyše pása, na svahu palacinky....a otca doma porážalo.

Tak, tak.....klamať sa nemá!

ZÁHRADNÍČI

Roľa bola vždy prioritou č.I. Tam sa robilo stále. Teda hlavne ja a sestra a ešte dedko, kým žil.

Keď sme tam urobili všetku potrebnú, aj nepotrebnú prácu v zemiakoch, repe a obilí, mohla som pracovať v záhradke pri dome. Nemyslíte si, že mi tam oco pomáhal, že nie ?? Dobre robíte.

Takže šalát, mrkva, petržlen, paradajky, paprika boli bonusy, ktorým som sa mohla venovať vo voľnom čase ?

Oco chodil na jar ostrihať stromky, ktoré začali chorľavieť a prestávali rodiť (konáre upratať bola už, samozrejme, moja práca). Sestrin kamarát (profesionálny záhradník) pozrel a povedal, že to je veľmi zle ostrihané a neustále polievanie septikom tým stromom tiež nerobí dobre. Vyliezol na jednu jablňu a presvetlil ju trochu. Týždeň sme počúvali, že otcovi „dodrbal“ stromky.

Kde tento človek nešťastný prišiel na to, že všetci, vrátane jeho detí, sú debili, ktorým keď on neutrie nos, budú chodiť šušmaví?

Veď ide sám proti sebe.

Veď jeho výchova bola predsa dokonalá!

Kde má tú svoju logiku, ktorou sa stále oháňa?

Asi len stále hľadám rozum tam, kde nie je. Iba chaos a starý prach.

Choré stromky rástli, záhrada nemala svetlo, tak sme si s maminou povedali, že tie najhoršie dva-tri by sme mohli spíliť.

Zverili sme sa s touto kacírskou myšlienkou pánovi tvorstva.

Tak pozor! Jemu na stromky nikto siahať nebude! Sú úplne v poriadku! (Už nosil okuliare, tak asi zlé dioptrie.)

Skončilo to vetou: „ Robte si, čo chcete!“

Tak sme požičali motorovú pílu. Tak som ju naštartovala a odpílila prvý konár, druhý konár.....

.....zrazu dobehol rozzúrený červený blázon a začal ma kopať! Normálne, ako som mala tú pílu v ruke, začal ma obiehať a kopať do stehien a zadku! (ešte teraz sa klepem, čo sa mohlo stať). Podarilo sa mi pílu vypnúť, vzala som mobil a zavolała políciu. Potom som sa zrútila. V

záchvatoch plaču som na policajnej stanici spísala protokol a dozvedela sa, že to bolo na jeho pozemku, výrazne zranená nie som a bol to jeho strom, tak je to priestupok voči občianskemu spolužitiu.

Takto prebehla moja druhá vzbura.

A začalo pre mňa peklo. Každý jeden deň som sa bála, že príde a zabije ma. V noci. V spánku.

Nič menej. Udala som vlastného otca. Za to je smrť.

Po týždni smrteľnej úzkosti som zistila, že žijem.

Prišlo predvolanie na priestupkový referát v NR.

Išla som.

Stál na druhom konci chodby a tváril sa akoby nič.

Zavolali nás dnu.

Povedala som, čo sa stalo.

Pýtali sa ho, prečo.

„Nedám si predsa psychopatmi zničiť stromky! Musím sa predsa brániť!“ povedal úplne vážne.

Verdikt: 200 SK pokuta.

„Nezaplatím, chcem sa odvolať!“ hrdinsky prehlásil hrdina.

A vtedy ho už mal pán policajt dosť: „Zbytočne sa budete odvolávať, priznali ste sa, máme to v zápisnici.“

To bolo v roku 2003. Nezabil ma. Ani nevychádzal z domu. Asi premýšľal „kde udelali soudruzii chybu“ . A ja som zistila veľmi dôležitú vec.

On sa bál ešte viac!

A bojí sa stále a všetkého!

Bojí sa milovať, bojí sa žiť!

Je mi ho ľúto. Ja som sa odvtedy bála čoraz menej...a dnes už veľmi málo.

A hlavne viem, že za obranu sa nezomiera, ale slobodnie ?

Záhrada chátra ďalej. Ten jediný stromček chorý išiel von. Jablká nie sú, ani slivky, ani marhule (tá má šárku). A my máme záhradku o 30km ďalej u svokrovcov. Svokra nemá problém zveriť mi záhradu. Volá ma robot. A nezmar. Aj keď už nevládzem makať ako za „mlada“.

Raz sa mi ten dedo bláznivý zveril s myšlienkou, že hľadá niekoho, kto by po jeho smrti zachoval jeho pozemky v „tomto stave“. Toto je nejaký dobrý stav? Tak to asi nehľadá nás (rodinu). My totiž nie sme schopní udržiavať tie polia v tak dezolátnom stave, v akom sú. Ani vyrábať

NEBOLO TO TAKÉ LAHKÉ, "DRAHÝ".

uschnuté a choré stromky. On naozaj verí v svoju dokonalosť? Starý, špinavý, smrdiaci, bezzubý (dal si ich vytrhať, a protézu si „upravil“ tak, že mu nesedí) dedo.

Jedna moja kamarátka od takého otca ušla v osemnástich. Viac sa mu neozvala, len mame a sestre. Má sa super. Ja som si do jeho susedstva dovedla ešte aj muža.

A dívame sa z okna do tej smutnej záhrady.

AKO SA DEDKO HOLIL

Boli aj pekné dni, keď sa nikto nehádal.

To sme boli u babky. Tí sa vadili, len keď si dedko vypil a začal spievať a variť (nič viac, fakt).

A prišla nedeľa.

A dedko sa holil.

Sadli sme si za stôl chrbtom k oknu ako dve lastovičky a sledovali tú slávnosť.

Na stôl dal noviny a zahol tak, že trčali zo stola dolu. Vybral skrinku s holením. Rozložil na noviny a otvoril. Vo vnútri okrem britvy, mydla v kelímku bordovom a štetky bola kožená brúska na britvu a zrkadlo na pánty tak, že si nad skrinkou vlastne postavil zrkadlový stan. (Ja som si ju pomalovala a mám šperkovicu ?

Prvé bolo brúsenie britvy na koži...až kým pekne hladko neprerezala vlas.

Potom miešanie mydla až kým nebolo dosť peny. Čušali sme ako pena a kukali.

Celé to dedko „podmazoval“ rozprávaním príbehov z Francie, z vojny a života.

„ Prišou som z Francie, peňazí som mau dosť, steu som kúpiť dom. Tak som sa vybrau po cestách. (pešo) Tutok som išou okolo z Hlohovca, až som prišov na Krvavé Šenky. A tam mi jeden hovorí, že v Alakšincách predávajú dom. Tak som sa vráťeu a naozaj. Len role boli samá voda. Kuknem a tam trubky ponatáhuvané, tak som ich povybierau. Role sme mali až po stred ulice a po potok. To šetko bolo naše.“

Rozprával a penil.

Potom si tú penu z tváre britvou zoškraboval, zoškrabané na noviny z boku stola utieral a každé pomezanie babka okomentovala stručným: „Zasek si sa dorezau.“

Nakoniec trochu špiritusu a bolo.

Babka furt varila a piekla. Zarobila trochu hladkej múky s vodou a už

sme si vaľkali posúchy. Potom trocha oleja na ne, vidličku a nožík a jedli sme ako páni.

Mali sme radi Návštevu po roku. V časopise Život vyšiel príbeh. Nieкто prosil o radu. Redakcia mu odpovedala a po roku sa vybrali na miesto zistiť, ako to dopadlo. Vyšla aj knižka, ale zmizla. Tak by som si ju prečítala, že až.

Dedko vedel opraviť všetko, čomu rozumel...mláťačku, rezačku, ušiť z kože, uštrikovať čiapku....ale keď prišiel televízor, to už bolo moc. Tak zapínali zastrkovaním zástrčky do zásuvky (zistila som si u jazykovedcov presné názvoslovie)

Babka mala rada Dibarboru. Aj po jeho smrti, keď bol v TV, vždy prekvapená zvolala: „A ten ešte žije?“ Do smrti tú televíziu celkom nepochopila.

Jeden rok sa nepodarilo na žatvu zohnať kombajn. Dedko už mal cez 80. Zobral kosu, pokosil, poviazal, pozvážal, vymlátíl. Potichu, v pohode. Druhýkrát oco nemal čas ísť pre nejaké objednané tehly do 10km vzdialenej dediny. Dedko zobral káricku, obul čižmy a priviezol. Nožne-stručne.

Tiež chodil do hája na popadané drevo. A tak nám priviezol psíka...našu Pipi.

Ale o tom neskôr.

To je iná kapitola.

ZVIERATKÁ

(nevhodné pre citlivé povahy a nášho veterinára)

„Čo robíš? Kde ideš? Ustúp!!!“

Keď naši mali voly a kravy, to ja nepamätám.

Keď som mala štyri roky, zabili sme posledné prasiatko, potom zostal chliev prázdny.

Babka v ňom pravidelne vykrmovala kačky na hody.

Ešte som bola malá, malinká, keď vládol dvoru čuvač Čuvo. Ako deti sme sa ho trochu báli, hoci bol dobrák. Aj kuriatka si bral do búdy len oblízovať. A poštára iba vyzul z čižmy. Ako druháčka na ZŠ som sa dozvedela v Škole v prírode v Čifároch, že sa zadusil kuracou kostou.

Nasledoval vlčiak Cyklón a prvá babkina pravda: „Také ľedačo? To Čuvo! To bol pes!“ A naliala mu chunej vody s esenciou mlieka, lebo vyplachovala sáčik od mlieka, do misky. A na to chleba a večera ako lusk. Aj keď ešte vtedy tí psi vyzerali ako-tak.

Po Cyklónovi prišiel vlčiak Art a s ním druhá babkina pravda: „Také ľedačo? To Cyklón! To bol pes!“

Po Artinovi sme doniesli Ebenu. Čiernu vlčiačku. To už babka nebola a staral sa o ňu oco. Od hladu mu zdrhla, čo sa nepodarilo všetkým.

Niekde medzitým si moja sestra našla malého bieleho Bobina. Nebol to vlčiak, tak skončil u výkupcov psov. Ivka vtedy veľmi plakala .

Nemôžeme si predsa nájsť zvieratko podľa seba! To kto kedy videl?

Malého Goga, synčeka našej Pipi už rovno zabil. (Lebo mu roztrhal sliepku a lebo ho mala rada sestra aj mama aj ja. Keď si psa vybral on, sliepka nebola problém.) Odsekol mu hlavu, a mäso uvaril. Nevie, čo s ním urobil, len prišiel ponúkať našej Pipi, ktorej to bol syn a tá sa ho ani nedotkla.

Ja ani neviem, čo k tomuto napísať, ja nemám nad toľkou krutosťou slov. Keď som sa niekomu chcela zdôveriť, tak na mňa kukali ako na

šialenú. Neveriacky. V škole, kde som učila...a to som len na-zna-čo-va-la po špičkách. Povedať niekomu všetko som sa bála...že mňa zavrú za to, že som ho nespútala a nepredviedla na okresné oddelenie PZ, alebo ma odvedú do blázince, že si vymýšlam. Jednému frajerovi som aj začala....vynadal mi, že prečo mu ubližujem a hovorím také veci, že teraz nebude spať!

Elza bola tiež vlčiak, pri ktorom prišiel na prevratný vynález a nedokázali sme mu to vyhovoriť. Vraj pes má žrať šrot. Elza chudla a chradla. Darmo sme jej cez plot hádzali granule, darmo som sa hádala a dohovárala. Nakoniec vymyslel, že má zápal pľúc a keďže nášho veterinára učil, ten sa jeho diagnózam len chabo bránil. Nieto ešte aby ho udal za týranie....kdeže je ten nový zákon o zvieratách, na ktorý tak čakám? Zomrela.

Potom doviezol psa z útulku!!!

Ale on vie po zvieratách len hučať a ešte ich občas biť!

„Čo robíš? Kde ideš? Ustúp!!!“

Asi naň párkrát zavrčal, tak tiež skončil mŕtvy. Teda pes. Mamina mi volala a plakala strašne, že strašne zavyl ten hava a ona nevie, čo má robiť.

No, čo urobíte, keď na dvore stojí psychopat so sekerou? Bojíte sa.

Ja keď toto píšem, ja nechápem, že toto v tomto štáte nejako nejde riešiť.

Radila som sa...nevyradila som nič. Jediné, čo pomáha, vyhroziť mu políciou, keď si dovedie ďalšieho hava (Begi) a nechá ho v noci plakať vonku. Skoro som mu okno rozbila, tak ma naštvál, ale na neho sa inak nedá.

Tak má Begina. Už schudol a kaká žltú kašu. Už som mu hovorila, nech mu dá poriadne granule a mäso. Napísala som Slobode zvierat. Vzali by ho. Povedala som to tatovi...a zrazu...je Begino vzácny. Aj žrať mu asi začal dávať poriadne, chvala bohu.

„Ty toho tak o psoch vieš!“ počujem. No....naše dve fenky sa dožili 19 rokov každá. Mama a dcérka...zomreli dva roky po sebe. Teraz máme najdúšičku malinkú. Tak, možno aj viem. Hlavne náš veterinár vie. A to je dobre.

Okrem hava má kozy (to sú celkom blbloodlné zvieratá a dáva im seno a trávu, tak sú fajn). Tým nejako nevadí, že nemá vôbec nijaký cit pre zvieratá, ani ľudí.

A koňa. Kúpil ho vraj kvôli sestre! Vybrali spolu hucula. Bola som tam, milé dievča, milý kôň, pásol sa na lúke. Nemá čas jazdiť dievčina...už neviem prečo. Sestre sa veľmi páčil. To bola tá chyba.

Otec odniekiaľ privliekol úplne iného koňa, zmenu s nikým nekonzultoval. Koňo ma zhodil, psovi pristúpil chvost, ocovi vybil zuby. To mu nestačilo. Vymenil ho za kobyľu. Mňa kopla a dolámala mi rebrá, sestrinmu frajerovi oskalpovala penis. Ožrebila sa, predal ju. Kúpil ďalšieho koňa. Ten pomliaždil sestre ruku. To bola konečná...odvtedy k otcovým koňom chodíme len na 5 metrov. Po pár rokoch ho mal oco dosť, s diagnózou (jeho vymyslenou samozrejme), že má anémiu, ho dal utraťiť. Kúpil kobyľu, ktorú sme predali, keď si dolámal bedrový kĺb. Tresol z bicykla. Teraz má lipicána...

A pritom stačí, keby sa počúval.

Keby počúval, čo každý deň huláka na zvieratá.

„Čo robíš?“

„Kde ideš?“

„Ustúp!“

Hneď by vedel, čo má robiť, aby bol šťastný.

Hneď by si uvedomil, že všetko, čo robí, ho vedie k samote a šialenosti.

A potom by možno ustúpil.

AKO SA RODIA ODPOVEDE

Keď mi je dobre, užívam si chvíľu. Keď mi je zle rodia sa otázky.

Prečo? Aký to má zmysel? Čo to pre mňa znamená? Dokedy?

Kopla ma kobyľa. Kamarátka s dcérkami sa prišli povoziť na koníkovi. Sestra koníka šoférovala, kamarátkina malá na ňom sedela. Vtedy som dostala príkaz. „Prines do krhly vodu!“ kázal pán a kráľ. Tomu sa neodvráva, to sa chytí krhla a utekáte. Chytila som krhlu a už som aj utekáte urobila.

Okolo kobyly. Asi moc blízko. Splniť príkaz bola priorita, iné ma nenapadlo.

Keď som bola vedľa kobyliných zadných nôh, vymrštila zadok a kopla. Bokovka do rebier. Bol to okamih.

Jeden z najdôležitejších okamihov môjho života.

Ja som totiž zostala na mieste a moje telo letelo. Ja som bola na mieste a bola tma. A v tej tme sa rozpúšťala posledná myšlienka, ktorá prišla s kopnutím. ZOMIERAM. Nebol v tom strach. Bol to ako nápis prskavkou do tmy, ktorý sa pomaly stráca. Zrazu mi bolo neskutočne dobre. Nádherne. Taký hlboký pokoj som si nikdy nevedela predstaviť. Žiadna nervozita, nešťastie, bolesť, ruky, nohy, črevá...to letelo preč. Toto bolo niečo tak nádherné, že som sa potom veľakrát snažila si pripomenúť aspoň esenciu toho pocitu. Bolo to veľmi krátko, ale nikdy na to nezabudnem. Lebo už viem.

Viem, že ja nie som telo.

Že SOM mnoho tiel a SOM aj bez toho jedného. Fyzického.

Že budem, aj keď umriem. Fyzicky.

A že mi bude dobre.

Potom, akoby ste luskli prstami, som sa prebrala o niekoľko metrov ďalej. Úder musel moje telo otočiť tak, že letelo oblúkom doprava a aj rotovalo doprava. O tom ale ja nič neviem. Ja som sa už len musela snažiť nadýchnuť. Tá bolesť ma hneď presvedčila, že žijem ?

A nemocnica...a zlomené dve rebrá, ale sú na mieste, jedno prasknuté. Nič hrozné. Desať dní PN . Mám skvelý hrudný kôš.

A ja som vedela, čo som chcela vedieť. Či sa moje telá (to už je merateľné, že nemáme len to fyzické) vyosili a ja som nachvíľu vykukla von, či ma kobyľa na chvíľu vykoplá (tak to chcem mať), to nie je podstatné.

Podstatné je to, čo zrazu viete...odpoveď.

A dostala som ich odvtedy veľa.

Modrý balón, ktorý mi preskackal pred autom, keď som išla so strachom na STK povedal „Je to iba hra!“ (Mala som strach z každej authority, dokonca, ak ma zastavil policajt, celá som sa klepala a niekedy aj rozplakala. Všetko som pritom mala v poriadku.)

A viem, že som pod ochranou. Lebo na pustej časti ostrova Fuerteventura po dvoch hodinách chôdze púšťou prifrčí auto 5 minút potom, ako ho potrebujete, lebo ste išli šúpať ostrým nožom mango do vody a vlna jak sviňa a rozrezala som si ruku že až fuj.

A viem, že si môžem vybrať.

Obeťou som už bola a neprinieslo mi to nijaké potešenie.

Takže si vyberám bojovníka a potešenie prichádza.

To znamená, že som si vybrala dobre.

PRIJAŤ SEBA

Keď som sa v štyridsiatke prebrala z dlhého spánku, zistila som, že sa nepoznám. Že vlastne ani neviem aká som, čo mám rada a čo robím len preto, lebo mám pocit, že musím. Chaos striedala letargia.

Základ je vedomie... seba-vedomie.

Máte ho, keď sa opäť rozklepete , keď máte niekomu zatalefonovať, ale už viete, že to je len reflex-zvyk. Nevšímame si ho a on časom zmizne. Keď vyskočíte a chcete manželovi pomáhať a zasa si sadnete ku knižke. Keď vám niečo pripomenie nepríjemnú príhodu a vás začne od strachu bolieť brucho a vy radšej obdivujete oblaky. Keď sa v noci zobudíte s pocitom, že umierate a nemôžete dýchať a povieťe si : „Dýchaj, pomaly dýchaj“

Odnaučíte svoje telo reagovať ako obeť.

A keď som seba-vedomie ešte nemala?

Snívala som a písala básne. Dokonca ich vtedy spomenuli v nejakej rozhlasovej relácii.

Spievala som. To som bola v inom svete....tu a teraz ako hovoria raperi. Môj hlas sa niesol a všetky trápenia boli zrazu preč.

To neplatilo, keď som mala vystúpiť pred aj jednočlovečím publikom. Roztriasli sa mi všetky svaly a musela som na záchod. Prešlo to až po vystúpení. Môj hlas sa celý čas triasol, nestačil mi dych, srdce sa zbláznilo, mykalo mi spodnou perou a zabúdala som text.

Ale stále som to chcela premôcť. V premáhaní som bola veľmi dobrá. Dokonca som si rok platila učiteľku spevu a myslela, že to pomôže. Budem taká dobrá, ale taká, že nebudem o sebe pochybovať. Až nejaké dva roky späť som si povedala, že mi to za to utrpenie nestojí a prestala som vystupovať úplne. Ale zostala mi spomienka na sústredenie Tai-či, keď som na topolčianskom zámku spievala pre všetkých pod klenbou....potme.

A hlavne som tancovala. Vymýšľala som si choreografiu, dvíhala nohy nad hlavu, za hlavu...bezhlavo. Potom som sa nahrávala na video a zakaždým skonštatovala, že som otrasná a nemožná. Aj na fotkách som škaredá, odstávajú mi uši a možno aj smrdím.

Popri tom som stále premýšľala, čo mám urobiť, aby ma oco mal rád. Aby sa ku mne choval aspoň ako k cudzej. To by bola výhra.

Vyštuďovala som, pracovala som, robila kvalifikačné skúšky, študovala Angličtinu, bicyklovala, korčuľovala, inlájnovala, učila prvákov podľa vlastných básní a piesní, chodila na túry, lyžovala, okopávala, upratovala, varila, piekla (na fakulte som zásobovala internát tortami), bola som poslušne krátkovlasá, štíhla a svalnatá, bola som sólistkou folklórneho súboru, hrala s deťmi divadlo, vláčila ich po súťažiach. Dokonca môj projekt vyhral 20 000 Sk pre školskú knižnicu. Skončili sme prví a bola som si na ministerstve po knižku)

Nestačilo.

Jeden deň bolo dobre, len mi jemne dohovárал a trošičku kritizoval, alebo mi prišiel povedať ako sa mám a čo s tým mám robiť) a na druhý deň húkal ako vlak v tuneli. Prečo sú listy hentam napadané (lebo to tam padlo), prečo sme ešte od rána neupratali sneh od garáže (lebo centimeter snehu pred garážou nie je priorita), prečo sme nezaizolovali vodu pred mrazmi (bolo 2 až -1).....a len čakáme, že on všetko urobí, puče lenivé.

Zase som rozmýšľala, čo robím zle.

Faktom je, že sa ma vlastne nikdy neopýtal, ako sa mám. On si vymyslel, ako sa mám a prišiel mi len povedať, čo s tým mám robiť! Keby to nebolo naozaj, tak to znie ako dobrý frk.

Až neskôr som pochopila, že môžem byť zo zlata, jednou rukou mu sypať diamanty a druhou nalievať víno...nikdy mu nebudem dosť dobrá.

A že nejde o to, byť dosť dobrá pre neho, ale pre sama seba.

A to som nebola.

Myslela som si, že som tá naškaredšia a najnemotornejšia a najneužitočnejšia bytosť pod slnkom a musela som sa hrať na silnú, veselú, tvorivú a úžasnú bytosť. To vyčerpááááá.

Tí čo vedia, hovoria, že človek si niekedy prejde peklom, kým sa zobudí z toho zlého sna.

Štyridsať rokov spánku...len pár rokov žijem. Mám čo doháňať. Začala som robiť, čo ma baví, učím sa mať rada tú tvár, čo vidím v zrkadle.

Aj na fotkách sa mi už páči. Muža mám úžasného. Rodina sa rozrástla. Som macocha a dcéra svokrovcom.

Pečiem chlieb a šijem sandále.

A mám odvahu napísať svoj príbeh. Stále chodia výčitky a lútosť...už si ich nevšímam.

Mám dôležitú prácu.

NEBOLO TO TAKÉ LAHKÉ, "DRAHÝ".

Byť šťastná.

TEN MILÝ ČLOVEK

Tento článok je najmä pre ľudí, ktorí s psychopatom (čo otec bezpochyby je, hoci podľa neho sme psychopati my, všetci ostatní) nežili.

Musím totiž reagovať na jeden mail.

Píše sa v ňom:

Píšeš o tom Jandovi /tak sme ho volali/, ktorého ja poznám? Ani sa mi nechce veriť. Nepreháňaš tak trochu? Nie je to pohľad zrkreslený zlou udalosťou, zážitkom a teraz všetko pekné čo Ti dal zatieňuje dačo zlé? Ja Janda nosím v pamäti ako dobrého človeka. Možno až moc do tohto sveta. Som mu vďačný, že v puberte bol občas prítomný pri formovaní mojej osobnosti. Vzťah k prírode, vnímanie, úcta k druhým, zodpovednosť skrátka, stať sa a byť dobrým človekom, je aj jeho zásluha.

Tak, prvá vec je, že každé moje slovo je pravdivé a stálo ma to veľa odvahy.

Nenapísala som ešte napríklad ani o tom, ako bil vlastnú mamu na smrteľnej posteli. Po porážke ležala a on ju „opatroval“. Keď sme so sestrou prišli, vždy sme jej čítali a hladkali ju, bola ako dieťa. Mala po tvári modriny a strašne sa ho bála. Na otázku „prečo?“ sme sa dozvedeli: „Zase sa posrala!“ Jasný, asi čakal, že vstane a pôjde na záchod von! Vtedy som mala volať sociálku ... ale ešte som sa veľmi bála.

Mamina si spomína na kamarátku, s ktorou chcel chodiť. Ešte pred svatbou maminu varovala, že sa sám chvastal, ako udrel mamu. Nepáčila sa jej blúzka, ktorú jej kúpil! Kamarátke to stačilo...mama neverila. Teraz už verí.

Pamätáte Josefa Fritzla? Človeka, čo vyše 20 rokov väznil a týral svoju dcéru a spoločné deti v pivnici?

Tiež pôsobil na susedov ako milý človek.

Ja neverím, že by bol až taký dobrý v pretvarovaní.

Ja som s ním občas išla medzi ľudí!

Akonáhle sa s niekým pustil do reči, okamžite začal „kázať“...ako sa má stravovať (ak bol ešte nedajbože chorý a postažoval sa), ako sa má hýbať a ako má žiť. Boli to nezmyselné návody, ktoré sa nezaujímali o to, ako daný človek naozaj žije.

Príklad:

Neopýtal sa dotyčného, či neje veľa cukru.

Rovno povedal: „Treba obmedziť cukor, nejst' kašovité jedlo, lebo žalúdok to zlepší....atď. (Každý deň sme počúvali o životospráve. On vôbec nevie, čo jeme. Ani ako sa máme. On sa nepýta...on vie a prichádza s nápravou. A potom sa od kamarátky dozviete, že do obchodu chodí hlavne po cukríky a bonbóny. A má ich plný kredenc. Keď som k nemu náhodou zašla...ešte v časoch, keď som si v tej špine mala kde sadnúť, vždy mi ponúkal niekoľko druhov. A alkohol. Musíš, aby si mala odolnosť ?

Neverím, že toto pisateľovi mailu nerobil.

Preto reagujem.

Ľudia, majte oči otvorené, prosím.

Niekomu to môže pomôcť.

Ja som len vďačná, že mamine vážne neublížil a že sestra vtedy z Tatier dokázala z posledných síl prísť. Keby mu tam skolabovala, neviem, čo by bolo.

Takže čo?

Nedá sa nič robiť, kým niekomu neublíži?

Vyzerá to tak.

Prečítala som si všetky možné články, všade to isté. To isté mi hovorila moja psychologička.

„Je to človek bez empatie a citu. Potrebuje silné vzruchy a zážitky.“

Tak ďakujem pekne.

A mám rada svojho otca?

Nemám.

Ľutujem ho...a po dlhých rokoch si dovoľím sa na neho hnevať.

Chcela som mu odpustiť...nedarí sa.

Aj sestra chcela. A jej psychológ (všetci sa liečime, len otec nie) jej povedal: „A požiadal Vás o odpustenie? Tak mu odpustíte...keď vás požiada.“ Neverím, že dožijeme.

Ale budem svoju pozornosť venovať milým ľuďom okolo mňa. Je vás tak veľa a ste úžasní. Je mi jedno, či mi veríte všetko, alebo pochybujete.

Dostala som veľa podpory a dostala som to zo seba.

Možno moje písmenká pomôžu ľuďom v podobnej situácii.

NEBOLO TO TAKÉ LAHKÉ, "DRAHÝ".

Dôležité je, aby vedeli, že nenesú vinu za druhých. Ten pocit viny, ktorý vie vyvolať je strašný. Proste strašný.

Že nie sú menej ako ostatní a nemusia si nechať on nikoho ubližovať.

Keď sa dieťa dostalo pod nákladné auto, matka to auto nadvihla, aby ho zachránila. To sa stalo. Takú silu máme v sebe všetci. A nijaký kretén s tým nič nezmôže.

VERTE – NEVERTE

...dnes ráno ma napadla veselá príhoda s otcom.

A hned nato ma nasral (prepáčte, ale to nebolo nahneval) cez sms. Naozaj, cez SMS sa nielen rozchádza, ale aj nasiera. Hodila som mu do schránky vzorku krmiva Royal Canin, ktorú dala manželovi kolegyňa. Begi má stále hnačku a chudne. Chcela som pomôcť.

Prišla mi sms.

Mám dať Beginovi pokoj, lebo už som zničila Benyho (to je ten z útulku, ktorého zabil na dvore) a Elzu (tú uhladoval a uhnačkoval k smrti).

Jasné. To ja. Ja sa vlastne každý deň prezliekam za smradľavého otrhaného blbca, mlátim ľudí, hulákam na celú dedinu a vraždím zvieratá.

Keby som na to prišla skôr, mohla som skočiť do studne, bol by pokoj a nemusela by som písať knihu .

Begino totiž každé ráno vybehne so mnou a našou malinkou na ranné venčenie do polí a veľmi sa teší.

Toto tata trápi.

Asi sa na neho vykašlem a budem Begiho brať tak, či tak.

Každú radosť pokazí...debil.

No ale dobre...nechajme to, dnes je na rade...

...VESELÁ PRÍHODA

...bolo to už po revolúcii, keď mama robila zástupkyňu riaditeľky v našej ZŠ a oco už bachara v Leopoldove.

Mama mala večierok v škole ku Dňu učiteľov a my sme sedeli v obývačke.

Oco si šuľkal týždňovú špinu spomedzi prstov na nohách a nudil sa.

A mrzelo ho, že tam, na tej oslave, nie je.

„Podme pozrieť mamu do školy!“ napadlo ho.

„Len tak?“ čudovali sme sa.

„Nie, vymyslíme divadlo!“

Viac nám nebolo treba.

Scenár bol nasledovný: Sme chudobná rodina učiteľa bez práce a chodíme po žobraní.

Obliekli sme staré veci, ja som si obvázom prikurtovala cez plece gitaru a nacvičila pieseň „Dnes žiarivo nám slnko svieti.“

Ségra skúsila pár premetov a do vrecka si napchala piškótky.

Ešte pred odchodom vyskúšala našu fenku, ako panáčkuje, lebo ide s nami ?

Oco našiel nejaký prejav s básňou pre zosnulých a preložil ju do češtiny v zmysle.: „Vy tady máte řízky, a co my, nezaměstnaní učitelé !“

Tak sme vyrazili hore dedinou. V škole sme si dali zavolať mamu, aby vedela, čo chystáme a išli sme na to.

Oco recitoval, ja som podmazávala a spievala, na záver hodila pár rozhodnožkových šnúr. Sestra sa premietala a havina panáčkovala.

Pani učiteľkám a pánom učiteľom zasa zabiehalo, lebo práve jedli.

No, čo vám poviem, úspech to bol kolosálny.

Pani riaditeľka z Lukáčovskej školy, ktorá bola neskôr aj moja pani riaditeľka, keď som tam učila na to nezabudla.

Havuša dokonca dostala od jednej pani učiteľky kus „rízeka“ a spokojní sme odišli.

Tak, tak. Toto bola moja VESELÁ PRÍHODA :)))))))))

LEN DEDO BLÁZNIVÝ?

Je to dlhá cesta plná podivných vzťahov a malých krokov vpred a vzad...

...niekto to aj tak povedal:

„Tri kroky vpred a dva vzad, to nie je zlyhanie...to je čača.“

Nepamätám, od koho je to....autor, prepáč, ale si to pekne povedal.

Keď niečo nefunguje, treba to opraviť, alebo začať inak.

Keď nefungujú vzťahy, v amerike majú psychoterapeuta.

U nás váhame.

Keď nefungujú vzťahy dlho, vaše telo začne reagovať.

Tie nefungujúce vzťahy nám totiž ukazujú len tolko, že máme nefunkčný vzťah sami zo sebou.

Začal ma bolievať žalúdok. Často mi divne buchotalo srdce a zhrbená som chodila celá. A tá únava. Nekonečná únava. Mykalo mi ústami, prstami, nohami. Bolo mi zle. Vybrala som sa k lekárke. K mojej múdrej obvodnej lekárke. Vypočula ma a povedala: „Vieš, ja ťa môžem poslať na všetky možné vyšetrenia a lekári ti tam aj určite niečo nájdu. Ja si ale myslím, že potrebuješ psychológa, lebo toto je v hlave.“ Cítila som, že má pravdu. „Ale ja som už k psychologičke chodila a nejako to nefungovalo,“ bránila som sa ešte chabo. „Ty potrebuješ psychologičku, ktorá sa dostane do hĺbky.“ A našla mi takú. A ja som k nej išla. To neviete, ako začať...a zrazu hodinu revete ?

Jej úlohou bolo prinútiť ma pozrieť sa na seba zvonka. Akoby som bola druhá ja, ktorá sa pozerá zvonka, čo stvárať. A či sa mi to páči. A čo mi robia iní. A či sa mi to páči. Trvalo to dlho, ale už to viem aj sama. A môj muž mi veľmi pomáha. Niekedy stačí jedna veta a mám jasno tam, kde som nevedela, čo ďalej.

Sú dni, keď je otec len nejaký bláznivý dedo pokakaný od strachu. Aj keď sa chová jak päťročný, mňa sa to nedotýka. Vtedy si myslím, že je vyriešené.

A potom ma niečo núti napísať kapitolu a to vyriešené sa vynorí a vo chvíli, keď som taká vyriešená, tak ma to dobre znova ovalí po gebuli. A som v prdeli. A je mi strašne smutno.

EJA JAMRICH HADVIGOVÁ

Nie, už sa tomu nepoddávam. Mám sa o čo a o koho oprieť a viem, že nemá zmysel riešiť furt dokola bláznivého deda a život bude fuč a v osemdesiatke zistím, že som deda riešila nie 40 rokov, ale 80 namiesto toho, aby som žila.

Toto ja nechcem. Radšej si dám kávu a čokoládu....a tristo ton humoru, to je liek!

A napíšem o tom, lebo vy všetci, čo čítate už ku mne patríte.

Ste moja rodina, moji dôverníci a ja som vám veľmi, veľmi vďačná.

PIONIERSKY TÁBOR, ALEBO, ČO SI PAMÄTÁM :)

Bola som tretiačka na ZŠ.

Otec sa nejako rozhodol, že je čas osamostatniť sa ?

Je čas na poriadny PIONIERSKY TÁBOR.

Najlepšie tam, kde nikoho nepoznám a hneď na tri týždne.

Nepamätám, čo bolo predtým, či mi niekto hovoril, kam idem a čo mi hovorili.

Pamätám len, že sme s otcom išli autobusom, vystúpili v Nitre pri Plete (teraz knižnica SPU myslím ? s jednou väčšou taškou, vošli sme dnu a otec ma tam nechal samu s taškou v miestnosti, kde boli nejaké deti a ich rodičia.

Autobus nás odviezol (snáď stovku detí) do Topoľčianok ubytovať sa. Bývali sme v budove ZŠ, kde boli v triedach rozkladacie postele...asi dvadsať v jednej miestnosti podľa veku.

Ješť sme chodili niekam do mestečka...neviem kam, ale išlo sa tam dlho ?

Bolo mi strašne smutno. Úplne som nechápala, prečo ma tam dali a na tak dlho.

Pamätám si vedúcu, ktorá aj na túru išla v štekľách, spolubývajúcu, ktorá mala šaty snov (boli ľahučké, volánové a dúhové a rodičia jej ich priniesli do tábora) a pieseň Deni, ktorá hrala na rozlúčkovej diskotéke.

Za tri týždne ma boli pozrieť asi raz. Plakala som každú noc.

Boli sme aj na kúpalisku. Tam sa mi páčilo. Chodili sme do vody „na smeny“ a museli sme von na zapískanie. Mala som len tú smolu, že sa rada potápam. Pískanie som nepočula a tak som bola za trest poslaná späť do tábora upratovať stoličky. Boli tam ešte dve dievčatá. Jedna tichá a druhá z toho mala strašnú srandu. Bola mi veľmi sympatická, aj plakať som prestala. Myslím, že som jej aj povedala, ako mi je smutno.

V tábore vládla pohoda, na túrach bolo veselo, na karneval som sa prezliekla za baletku a pekne mi všetci zatlieskali. Len som nebola pripravená byť preč tri týždne z domu bez návštev a bez prípravy. Možno

ako siedmačka – ôsmačka by som si ho užila...takto som ani poriadne nevedela, čo sa deje.

Posledný deň bol súťažný. Srandovné súťaže za cukríky. To sa mi páčilo. Darilo sa mi a vedela som, že zajtra idem domov.

Zaspala som s náručou plnou cukríkov a opakovane sa mi sníval jeden sen:

Dedko pre mňa išiel na stanicu. Mal pre mňa bicykel, ktorý viedol vedľa seba. A išiel, aby ma zobral domov.

Naozaj, mohla som sa z toho tábora tešiť. Len to bolo moc skoro a násilne. Presne ako oco. Právý čas je vtedy, KEĎ ON USÚDI.

Odvtedy som odmietala ísť kamkoľvek sama.

Na tábory som chodila len tam, kde bola mama vedúca a deti z našej školy.....TAK.

TATO „ZLATO“, ALEBO, AKO SA DOSTAŤ POČAS KORONY DO NEMOCNICE.

Bol obyčajný deň, nič extra a kde nič – tu nič, tata stojí opretý o bránu, kričí moje meno a za ním pajko s džípom.

Vybehnem von a dozvedám sa, že tata sa strepal z bicykla, má zlomený bedrový kĺb a pán ho doviezol. No dobre. Keď zlomený, tak zlomený.

Volám RZP. Lekárka sa od tata dozvedá to, čo ja. Zároveň prehlási: “Keby ste ho mali zlomený, tak s nohou takto nehýbete.”

Berú ho do nemocnice. Má ho zlomený. Nuž bývalý horolezec aj po jednej doskáče a podľa návodu sa zoperuje.

Išli sme s mužom k nemu po veci. Z tej špiny a prachu nám zostalo zle. Všetky šaty špinavé a nezmyselne poprešívane. Nakoniec sme v zadnej skrinke našli nejakú zálohu, ktorá zatiaľ nedošla k úhonne, čiže pyžamo celkom čisté a celé, uteráky celkom čisté a celé a tepláky celkom čisté a celé. Zbalili sme. Ale jeho vytúžený biely ruksak, ktorý bielu už nepripomínal sme radšej nechali doma.

To bol piatok.

Zákaz návštev. Veci sme priniesli, dozvedeli sa, že bude mať nový bedrový kĺb.

Potom začali telefonáty. Bolí ho a všetko je zle a nikto ho nemá rád a všetci ho idú predbehnúť.

Dokonca moja sestra skúšala vybaviť prevoz z NR do NZ, ale tam jej primár povedal to isté, čo v Nitre. Operovať budú až v pondelok.

To ja som mala iné starosti.

Sprístupniť nám so sestrou časť kuchyne. Teda natoľko, aby cesta tam a späť nebola zdraviu nebezpečná.

Zle mi bolo, všetko ma svrbelo a na tvári sa mi vyhodila alergická svieňa.

Vrstva prachu a lepkavej hmoty, na tom kamene, sušené kvety, šaty, vložky do topánok, na tom drevená polička, na nej ďalší prach a lepkavá hmota, na nej šuter, na ňom bábika, mušle, kovové bársčo a prach a lepkavá špina. Na stenách pleseň, na oknách prach a lepkavá špina, na

ňom plechovky, v nich sušené „kvety“ a pavúky, prach. V kuchyni to isté, kredenc otvorený, všetko vyložené a špinavé. Stoličky so špinavými sedákmi, na nich špinavé handry pod nimi prach a lepkavá špina. Na stole v špinavých flakách špinavé tekutiny so savom a špinavé handričky, „šitie“, čiže v prachu a špине nejaké veci. Pri sporáku petg fľaše „na zakurovanie“. No. Kytice som vyhádzala aj s plechovkami, vložky tiež, policu aj šutre, špinavé handry.....pokazené jedlo, handričky i fľaštičky a umyla čo šlo.

Tak, aby som mohla dať psovi jesť a kozám vodu.

Sestra sa starala o kobyľu, rázne sme tata donútili ju predať. Chcelo to diplomáciu, vyhrážky i krik. Kupodivu napokon súhlasil, podpísal, takže sa ju ségra snažila čo najlepšie nachystať.

To sa ale musela v kuchyni prezliecť. Tak som priniesla starú, čistú posteľnú plachtu, prikryla stoličky, aby si na ne mohla odložiť veci, na viac som nemala silu.

Kozy (dve kozy a capko) sme vytiahli z plesnivej tmavej maštale a dali ich na slamu do bývalého skladu sena. Usmievali sa do slnka.

Havovi sme kúpili nové granule a mäsové konzervy, krásne to jedol, žiadne že: „Nič nechce jesť.“

Kobylku sestra vyviedla von a zrazu boli všetky zvieratká v takej pohode, ako nikdy. Nik po nich neziapal, nevymýšľal somariny ako: „Nieкто bol v noci pri kobyľe a voľačo jej dal do pošvy.“ Debil. Sa to blbo aj píše. Svet je plný pošvových zakrádačov.

Sestra zohnala kupca. Známeho s rančom a koňmi, paráda. Vo štvrtok mal prísť.

Lenže v stredu zvoní mamine telefón. „Posielame vám gazdu domov, na vlastnú žiadosť!“

Vytrhla som jej telefón a prosila pána doktora, aby si ho tam nechali do piatku. Vraj to nejde, nadáva sestričkám a sanitárom, neposlúcha. Hodinu po operácii sa trepal na záchod, lebo mal „zapchaté črevá a išlo mu o život a musel si dať klystír“. Nezávidím im, ani nechcem vedieť, čo všetko povyvádzal.

Nuž, nakoniec sme ho prehádali a zostal. A kobylku sme predali. Ani sme mu nepovedali, kam. Radšej.

V piatok prišiel. Ukázala som mu, čo a ako, nakúpili sme mu. Klíb mu dali nakrivo. Nohu mu ohýba. Veď počul, ako do toho ten doktor trieskal. Tak som ho tam nechala. Chúďatko úbohé. Nech si vyserie oko. Keď vie ísť hodinu po operácii na záchod, tie tri kozy nakrmi.

Čo vám poviem, aj tak neuveríte. Už behá...a dovliekol si aj koňa. Lipicána. Nuž, keď dedo potrebuje byť podupaný, jeho vec. Ja na neho kašlem. Veď jediné, čo sme za našu námahu dostali bolo: „Dodrbali ste mi celý systém! Všetko som musel po vás dávať naspäť!“

Zmohla som sa len na prekvapené: „Ako si dával naspäť tú špinu a prach?“

A nestarali sme sa o neho a celá dedina to videla, musel nás kryť a tak.

Osratý je. Celý. Cez ventilátor. Nabudúce, keď sa doláme volám policajtov a nech robia s celým dvorom aj domom čo chcú. Možno potom bude spokojný. Alebo sa aspoň bude báť niečo povedať.

Ale darčeky doktorom a sestričkám kupoval. Nám nie, šak načo. Veď má „dodrbaný“ celý dom.

POZOR NA LEKÁROV !

Čo si z detstva pamätáte najskôr?

Pamätáte si to jasne?

Pamätáte si tie najsilnejšie zážitky?

Asi áno. Môj manžel si zo skorého detstva veľa nepamätá...asi bolo všetko v poriadku ?

U mňa to tak nie je. Pamätám si silné zážitky, ako žltý sen...a pamätám si ich do podrobností. A nie sú pekné. Sú o strachu. A nie vždy z otca, ale o strachu.

Mala som tri roky. Fakt tri. Mamina potvrdí.

Narástli mi nôžky do x. Viem, že to znie čudne, ale fakt som mala nohy do x.

Mamina to zbadala a hor sa za ortopédom! Neviem o čom a s akými lekármi hovorila a kde všade som bola.

Pamätám si ale presne, ako mi robili „formu“ na nohu.

Tá miestnosť vyzerala ako kulturák po akcii. Rady stoličiek husto na sebe, predný rad funkčný. Pred ním na parkete voľné miesto. Po stranách boli poukladané aj stoly, niektoré nohami hore. Tu prebiehalo sadrovanie.

Divné, ale všetko som sa mamy dodatočne pýtala a všetko mi potvrdila.

Bol tam chlapček s rodičom (pohlavie nepamätám). Zasádrovali mu obe nohy. To sa dialo na tom prvom rade stoličiek.

Prišiel doktor a dal mi na jednu nohu sádru až ku kolenu. Neviem, kedy som začala plakať, ale plakala som. Chlapček vedľa neplakal a o chvíľu som aj počula mamu: „ Neplač. Pozri, chlapčekovi robia obe nohy a neplače!“

Ona netušila, až doteraz, že ten doktor vytiahol vysúvací nožík, podobný, ako nosia murári a chystal sa mi odrezať nohu!

Mne bolo úplne jedno koľko nôh odrežú chlapčekovi a či bude plakať. Mala som tri roky a blížil sa doktor s nožíkom. Chcel mi rezať do nohy!!!

Ja som nevedela, že iba prereže zhora tú sadru. Netušila som, že má nožik nastavený na hrúbku sadry a mne neublíži. Ako som to mala vedieť?

Hrozne som sa bála a cez plač som ani nepovedala, čo sa deje. Mama o tom, čo som zažívala nevedela doteraz. „Myslela som si, že tá tá sádra studení.“ Sádra predsa hreje, drahí priatelia.

Ako sa hovorí...jeden myslel a vbehol s fúrikom do kostola...alebo tak.

Ludia...komunikujme! Nemému dieťaťu ani vlastná mater nerozumie!

Dali mi tú sádru dolu a bolo. Potom mama priniesla kovové oné..dve nohy naspodu zahnuté a remeňmi ma do nich pol roka uväzovala na noc.

To mi už až tak nevadilo, lebo mi vysvetlila, že budem mať rovné nožičky.

Tak som si tie topánky večer aj sama pýtala. Tak ako som za mamou chodila že: „Mami, ručičky umyť,“ tak som aj večer: „maminka, daj mi tie topánočky, aby som mala rovné nožičky.“

Vám poviem, ja som bola také úžasné decko, že také len tak ľahko nekúpate.

A mám. Rovné nohy. A som rada, nepopieram.

Len mi z toho stále nejako vychádza, že STRACH je to, čo ma sprevádzalo.

A strach je opak lásky. A lásku som už v sebe našla. Tak choď preč... ty strach (už mu tykám, už je dobre).

A tým lekárom.....až tak neverím.

Uveriť, či neuveriť

Uverte, či neuverte, vaša vec. Čítajte a rozmýšľajte, možno vás niečo napadne. A ak nie, aj tak dobre. Kto ma pozná, uveril, keď si prečítal môj prvý blog. Niektorí sa odtiahli, ako od „postihnutého“, ktorému neviem, čo povedať, niektorí naopak.

Kto pozná našu rodinu, uveril tiež...

a kto ma nepoznal...a prečítal...už ma tiež trochu pozná.

Pravda je, že život a psychológ mnohé rany zahojí. Naozaj nie som smutný človek, skôr naopak. Teším sa z každodenných maličkostí, z manžela, maminy č.1, aj č.2, so sestry, z jedla, záhradky, hudby a knižiek, bicykla a korčúl.

Neušla som. Tata býva vedľa na „babkinom“ a huláka po zvieratách. Po nás si nedovolí. Ani sem nechodí. A keby som ušla, možno by som tam niekde mala takého podobného suseda. Nespracované situácie chodia za nami. Kto vie.

Pomohlo mi toto písanie. Teraz, keď tieto kapitoly čítam, už ma pocity nesprevádzajú ako prvýkrát, keď som písala blog. Už je to von.

Mám sa rada, páči sa mi, ako vyzerám, cítim sa výborne, najlepšie v mojom živote.

Keď niekto pri mne prehlási, že by chcel mať opäť dvadsať, tak to ja nie. Chcem mať toľko, čo teraz a byť teraz.

Lebo teraz je to to pravé orechové.